Lietas Nr. 12507004904
Lietas arhīva Nr. SKK-0176-15

LĒMUMS

Rīgā 2015.gada 8.jūnijā

Latvijas Republikas Augstākā tiesa šādā sastāvā:

tiesnesis P.Opincāns

tiesnese A.Nusberga

tiesnese A.Poļakova

izskatīja lietu rakstveida procesā sakarā ar Organizētās noziedzības un citu nozaru specializētās prokuratūras prokurora E.Nelma kasācijas protestu par Rīgas apgabaltiesas 2014. gada 4.decembra spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Jūrmalas pilsētas tiesas 2013.gada 30.septembra spriedumu

/D.P./, /personas kods/,

atzīts par vainīgu Krimināllikuma 253.^{1}panta trešajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 5 gadiem un ar policijas kontroli uz 2 gadiem;

atzīts par vainīgu Krimināllikuma 190.^{1}panta otrajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 3 gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu galīgais sods /D.P./ noteikts brīvības atņemšana uz 5 gadiem 1 mēnesi un policijas kontrole uz 2 gadiem.

Ar Rīgas apgabaltiesas 2014.gada 4.decembra spriedumu Jūrmalas pilsētas tiesas 2013.gada 30.septembra spriedums atcelts.

/D.P./ atzīts par nevainīgu Krimināllikuma 253.^{1}panta trešajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un attaisnots.

/D.P./ atzīts par nevainīgu Krimināllikuma 190.^{1}panta otrajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un attaisnots.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu /D.P./ atzīts par vainīgu un sodīts par to, ka viņš neatļauti iegādājās, glabāja un pārvadāja narkotisko vielu lielā apmērā realizācijas nolūkā personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās, kā arī pārvietoja narkotisko vielu lielā apmērā pāri Latvijas Republikas muitas robežai, noslēpjot to no muitas kontroles (kontrobanda).

Pirmstiesas procesā precīzi nenoskaidrotā laikā, 2002.gadā, /D.P./, /O.L./, /M.B./ un /A.A./ (attiecībā, uz kuriem šajā epizodē 2006.gada 19.decembrī stājies spēkā notiesājošs spriedums), mantkārīgu nolūku vadīts, vienojās par kopīgu darbību izdarīšanu, vērstu uz narkotiskās vielas – kanabiss (izžāvēta marihuāna) neatļautu iegādāšanos, pārvadāšanu un glabāšanu lielā apmērā tālākā realizācijas nolūkā.

Saskaņā ar iepriekšēju lomu sadalījumu, /D.P./ pienākumos ietilpa narkotisko vielu (izžāvēto marihuānu) iegāde Holandē, Amsterdamā, kuru turpat nodeva /O.L./, kuram, savukārt, no /D.P./ saņemtā viela saskaņā ar iepriekšējo lomu sadalījumu, pārvietojoties ar sabiedrisko transportu, bija jānogādā Latvijā, un neatļauti iegādātā viela bija jānodod /M.B./ un /A.A./, kuri, savukārt, no /O.L./ saņemto narkotisko vielu pēc /D.P./ norādījuma glabāja realizācijas nolūkā. Izdevumus, kuri radās /O.L./, /M.B./ un /A.A./, sakarā ar narkotiskās vielas pārvadāšanu un glabāšanu, sedza /D.P./.

Rīkojoties saskaņā ar iepriekšminēto plānu un lomu sadalījumu, /D.P./ ne vēlāk kā līdz 2004.gada 14.februārim, pirmstiesas procesā nenoskaidrotos apstākļos, tālākās realizācijas nolūkā, neatļauti iegādājās ne mazāk kā septiņus polimēra materiāla vakuuma iesaiņojumus, kuros atradās ne mazāk par 1723,9062 g kanabiss (izžāvēta marihuāna), kas veido lielus apmērus, kurus 2004.gada 14.februārī, darbojoties personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās, /D.P./ nodeva /O.L./.

Turpinot savas noziedzīgās darbības, /O.L./, laika posmā no 2004.gada 15.februāra līdz 2004.gada 16.februārim, no /D.P./ saņemto vielas daudzumu, proti, 1723,9062 g kanabiss (izžāvēta marihuāna), neatļauti glabāja pie sevis, pārvadāja ar SIA /Nosaukums V/ piederošo reisa autobusu „BOVA", valsts reģistrācijas numurs /TL numurs/, pa maršrutu Ķelne – Rīga. Ar šo autobusu /O.L./ 2004.gada 16.februārī aptuveni plkst.14.00 šķērsoja Latvijas Republikas robežu Grenctāles robežkontroles punktā, neatļauti pārvietojot pāri muitas robežai, noslēpjot no muitas kontroles kanabiss (izžāvēta marihuāna) 1723,9062 g (lielā apmērā), iesaiņotu septiņos vakuuma iesaiņojumos, ievietotu savā somā, kura atradās autobusa salonā.

Pēc tam /O.L./ saskaņā ar /D.P./ iepriekš sniegtajiem norādījumiem, ar augstāk minēto autobusu, neatļauti iegādāto narkotisko vielu neatļauti pārvadāja pa Latvijas Republikas teritoriju no Grenctāles robežpunkta līdz Bauskas šosejas 38.kilometram. Saskaņā ar iepriekšējo lomu sadali, /O.L./ pie kafejnīcas /Nosaukums B/ sagaidīja /M.B./, kurš pārvietojās ar taksometru „Ford Scorpio", valsts reģistrācijas numurs /TL numurs/. Pēc tam /O.L./ pārvietoja savu bagāžu, tajā skaitā jau norādītos iesaiņojumus ar izžāvēto marihuānu, un tālāk narkotisko vielu neatļauti pārvadāja pa Latvijas teritoriju ar šo automašīnu. /O.L./ un /M.B./ ar automašīnu neatļauti pārveda narkotisko vielu uz Jelgavu, kur /M.B./, izpildot /D.P./ agrāk sniegtos rīkojumus, realizācijas nolūkā neatļauti /adrese/ noglabāja piecus no /O.L./ atvestajiem iesaiņojumiem, kopā tajos atradās 1232,054 g kanabiss (izžāvēta marihuāna), bet divus iesaiņojumus, kuros atradās attiecīgi 246,316 g un 245,5712 g izžāvētā marihuāna, atnesa atpakaļ uz taksometru, ar kuru šo vielu neatļauti pārveda uz /A.A./ un /O.L./ kopīgo dzīves vietu /adrese/.

Šeit /M.B./ saskaņā ar iepriekšēju vienošanos un lomu sadali, vienu no iesaiņojumiem, kurā atradās ne mazāk par 245,5712 g kanabiss (izžāvēta marihuāna), nodeva /A.A./, kurš, savukārt, no šī iesaiņojuma izņēma 0,8172 g izžāvēto marihuānu un iesaiņoja savām vajadzībām, bet no /M.B./ saņemto vakuuma iesaiņojumu ar atlikušo narkotisko vielu, aizkausēja.

Pēc tam /A.A./ paņēma iesaiņojumu ar atlikušajiem 244,719 g izžāvētās marihuānas, /M.B./ paturēja iesaiņojumu ar 246,316 g izžāvētas marihuānas, un abi Jūrmalā pie /A.A./ dzīves vietas, iesēdās taksometrā, un neatļauti realizācijas nolūkā pārvadāja norādīto vielu pa Latvijas teritoriju līdz 2004.gada 16.februāra plkst.15.55, kad automašīnas „Ford Scorpio", valsts reģistrācijas numurs /TL numurs/, apskates laikā šī viela tika izņemta. Savukārt, veicot kratīšanu /adrese/, atrasts un izņemts norādītais vielas daudzums, proti, 1232,054 g kanabiss (izžāvēta marihuāna).

Saskaņā ar spēkā esošajiem Ministru kabineta 2005.gada 8.novembrī apstiprinātiem noteikumiem Nr.847 „Par Latvijā kontrolējamo narkotisko vielu, psihotropo vielu un prekursoru sarakstiem", kanabiss (izžāvēta marihuāna) pieskaitāms aizliegtām sevišķi bīstamām narkotiskām vielām pielīdzinātām psihotropām vielām (I saraksts).

Saskaņā ar spēkā esošajiem grozījumiem LR likumā „Par Krimināllikuma spēkā stāšanās laiku un kārtību" 2.pielikumu „Kritēriji nelikumīgā apritē esošu narkotisko un psihotropo vielu un zāļu, kā arī vielu, kas var tikt izmantotas narkotisko un psihotropo vielu nelikumīgai izgatavošanai (prekursori), iedalījuma apmēriem" 1 g kanabiss (izžāvēta marihuāna) sastāda apmērus, līdz kuriem daudzumi atzīstami par nelieliem, bet sākot no 100 g kanabiss (izžāvēta marihuāna) veido lielus apmērus.

Tādējādi /D.P./ pārkāpa LR likuma „Par narkotisko un psihotropo vielu un zāļu likumīgās aprites kārtību" 5.panta prasības, saskaņā ar kuru aizliegts audzēt, ražot, importēt, izplatīt, glabāt, nodot par atlīdzību vai bez tās, iegādāties un lietot, kā arī sūtīt cauri Latvijas teritorijai 1.sarakstā iekļautos augus, vielas un zāles.

Šādas apsūdzētā /D.P./ darbības kvalificētas pēc Krimināllikuma 253.^{1}panta trešās daļas un 190.^{1}panta otrās daļas (likuma redakcijā līdz 2005.gada 1.jūnijam).

Organizētās un citu nozaru specializētās prokuratūras prokurors E.Nelma par Rīgas apgabaltiesas spriedumu iesniedzis kasācijas protestu, kurā lūdz atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu un nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

Prokurora ieskatā, apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 124., 127., 511., 512., 564.panta pārkāpumus, kas atzīstami par Kriminālprocesa likuma būtiskiem pārkāpumiem šā likuma 575.panta trešās daļas izpratnē un ir noveduši pie nelikumīga nolēmuma taisīšanas.

Prokurors norāda, ka apelācijas instances tiesa spriedumā atsaukusies uz Rīgas apgabaltiesas 2006.gada 3.februāra spriedumu krimināllietā Nr.1159001104, lai spriedumā minētos faktus bez papildu procesuālo darbību veikšanas atzītu par pierādītiem. Prokurora ieskatā, tiesa nepamatoti atsaucas uz iepriekš minēto spriedumu, jo apelācijas instances tiesai nebija saistoši Rīgas apgabaltiesas 2006.gada 3.februāra spriedumā norādītie secinājumi par /D.P./ darbību juridisko kvalifikāciju. Prokurors norāda, ka tiesa nav ievērojusi Kriminālprocesa likuma 128.panta otrās daļas nosacījumus, kas nosaka, ka to, cik ticamas ir pierādīšanā izmantojamās ziņas par faktiem, izvērtē, aplūkojot visus kriminālprocesa laikā iegūtos faktus vai ziņas par faktiem kopumā un to savstarpējā sakarībā. Prokurors uzskata, ka tiesa nav izvērtējusi visu pierādījumu pieļaujamību, ticamību, un attiecināmību.

Iebildumus par prokurora kasācijas protestu iesniedzis apsūdzētā /D.P./ aizstāvis E.Rusanovs. Iebildumos aizstāvis lūdz apelācijas instances tiesas spriedumu atstāt negrozītu, bet kasācijas protestu noraidīt.

Aizstāvis iebildumus pamatojis ar šādiem argumentiem:

1) apsūdzētajam /D.P./ faktiski inkriminēts tikai tas, ka viņš Holandē iegādājies marihuānu un nodevis to /O.L./;

2) apsūdzētajam nav celta apsūdzība, ka viņš inkriminētās darbības izdarījis organizētā grupā;

3) prokurora atsauce uz Kriminālprocesa likuma 511., 512., 564.panta pārkāpumiem ir formāla, bez juridiskas argumentācijas un pamatojuma;

4) tiesa visus pierādījumus atzinusi par pieļaujamiem, ticamiem un attiecināmiem uz konkrēto kriminālprocesu;

5) /D.P./ nevarēja personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās atrasties noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas vietā un laikā, jo par noziedzīgā nodarījuma izdarītāju uzskatāma persona, kas noziedzīgo nodarījumu pati tieši izdarījusi;

6) Kriminālprocesa likuma 689.panta pirmā daļa noteic, ka personu var saukt pie krimināltatbildības, tiesāt un izpildīt sodu tikai par to noziedzīgo nodarījumu, par kuru tā izdota;

7) apsūdzētais nav izdots no ārvalsts saukšanai pie krimināltatbildības par noziedzīgām darbībām līdzdalības formā vai organizētā grupā.

Augstākā tiesa atzīst, ka Rīgas apgabaltiesas 2014.gada 4.decembra spriedums ir atceļams un lieta nosūtāma jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 511.panta otrajai daļai spriedumam jābūt tiesiskam un pamatotam.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 512.panta pirmo daļu tiesa, taisot spriedumu, pamatojas uz materiālo un procesuālo tiesību normām. Minētā panta otrā daļa noteic, ka tiesa spriedumu pamato ar pierādījumiem, kuri pārbaudīti tiesas sēdē, un rakstveida pierādījumiem un dokumentiem, kuri norādīti lēmumā par krimināllietas nodošanu tiesai, vai ar pierādījumiem, kurus saskaņā ar šā likuma 125.panta noteikumiem nav nepieciešams pārbaudīt.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 564.panta ceturtajai daļai nolēmuma motīvu daļā norādāms apelācijas instances tiesas atzinums par apelācijas sūdzības vai protesta pamatotību, apstākļi, ko noskaidrojusi apelācijas instances tiesa, pierādījumi, kas apstiprina apelācijas instances tiesas atzinumu, motīvi, kāpēc apelācijas instances tiesa noraida kādus pierādījumus, un likumi, pēc kuriem tā vadās.

Kasācijas instances tiesa atzīst, ka apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, minētās procesuālo tiesību normas nav ievērojusi.

Apelācijas instances tiesa spriedumā norādījusi, ka 2006.gada 3.februāra spriedumā Rīgas apgabaltiesa izslēgusi no apsūdzības norādi, ka /O.L./ marihuānu iegādājies tieši no /D.P./ un Latvijā tās realizācija notika pēc vienošanās ar /D.P./. Tiesa norādījusi, ka valsts apsūdzība spriedumu šajā daļā nav noprotestējusi. Tādējādi tiesa, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 125.panta pirmās daļas 2.punktu, 2006.gada 3.februāra Rīgas apgabaltiesas spriedumā minētos faktus bez papildu procesuālo darbību veikšanas atzinusi par pierādītiem.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 125.panta pirmās daļas 2.punktam bez papildu procesuālo darbību veikšanas par pierādītiem uzskatāmi ar spēkā stājušos tiesas spriedumu vai prokurora priekšrakstu par sodu citā kriminālprocesā konstatēti fakti, ja vien kriminālprocesa gaitā netiek pierādīts pretējais.

Augstākā tiesa norāda, ka apelācijas instances tiesa, atsaucoties uz Kriminālprocesa likuma 125.panta pirmās daļas 2.punktu, nav ņēmusi vērā minētajā punktā ietverto atrunu par to, ka bez papildu procesuālo darbību veikšanas par pierādītiem uzskatāmi atsevišķi apstākļi, ja vien kriminālprocesa gaitā netiek pierādīts pretējais. Minētā atruna noteic, ka Kriminālprocesa likuma 125.panta pirmās daļas 2.punktā ietvertā prezumpcija ir atspēkojama.

Augstākā tiesa norāda, ka Rīgas apgabaltiesa 2006.gada 3.februāra spriedumā konstatēja, ka /D.P./ atrodas meklēšanā, bet krimināllieta par viņa darbībām ir izdalīta atsevišķā lietvedībā. Minētā iemesla dēļ tiesa īpaši norādījusi, ka /D.P./ darbības nevar tikt vērtētas spriedumā, kas pieņemts citā krimināllietā.

Apelācijas instances tiesa savā spriedumā, vērtējot pierādījumus, atsaukusies uz šo spriedumu, norādot, ka tiesa no apsūdzības izslēgusi norādi, ka /O.L./ marihuānu iegādājies no /D.P./ un Latvijā tās realizācija notika pēc vienošanās ar /D.P./. Tiesa šādu Rīgas apgabaltiesas 2006. gada 3.februāra spriedumā minēto faktu nepamatoti atzinusi par pierādītu bez papildu procesuālo darbību veikšanas, turklāt saistībā ar iepriekš minētajiem apstākļiem vispār nav vērtējusi faktu, ka apsūdzētais /D.P./ tiesas sēdē ir atzinis, ka nodevis narkotiskās vielas – kanabisu /O.L./. Tādējādi apelācijas instances tiesa savu atzinumu par /D.P./ nevainīgumu viņam celtajā apsūdzībā nepamatoti argumentējusi ar Rīgas apgabaltiesas 2006.gada 3.februāra spriedumā pausto atziņu, ka no /O.L./ apsūdzības izslēdzama norāde, ka /O.L./ marihuānu iegādājies no /D.P./ un Latvijā tās realizācija notika pēc vienošanās ar /D.P./.

Kasācijas instances tiesa atzīst, ka apelācijas instances tiesa, iztiesājot lietu, ir pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 511.panta otrās daļas, 512.panta otrās daļas, 564.panta ceturtās daļas pārkāpumu, kas atzīstami par būtiskiem Kriminālprocesa likuma pārkāpumiem šā likuma 575.panta trešās daļas izpratnē, kas novedis pie nelikumīga nolēmuma, tādēļ apelācijas instances tiesas spriedums ir atceļams un lieta nododama jaunai izskatīšanai Rīgas apgabaltiesā.

Izskatot lietu no jauna, apelācijas instances tiesai jāpārbauda un jāizvērtē lietā iegūtie pierādījumi atbilstoši Kriminālprocesa likuma prasībām, lai panāktu krimināltiesisko attiecību taisnīgu noregulējumu izskatāmajā kriminālprocesā.

Apelācijas instances tiesa /D.P./ piemērotos drošības līdzekļus – nodošana policijas uzraudzībā un aizliegums izbraukt no valsts – ir atcēlusi. Ievērojot to, ka apelācijas instances tiesas spriedums tiek atcelts pilnībā, kasācijas instances tiesa atzīst, ka šajā kriminālprocesa stadijā apsūdzētajam /D.P./ piemērojams drošības līdzeklis – aizliegums izbraukt no valsts.

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 585. un 587.pantu, Augstākā tiesa

Atcelt Rīgas apgabaltiesas 2014.gada 4.decembra spriedumu un lietu nosūtīt jaunai izskatīšanai Rīgas apgabaltiesā.

Apsūdzētajam /D.P./ piemērot drošības līdzekli – aizliegumu izbraukt no valsts.

Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesnesis P.Opincāns

Tiesnese A.Nusberga

Tiesnese A.Poļakova